

BYLO NEBYLO â€ 21

ÅšterÅ½, 09 duben 2013

Švédký stÅ½ vybraných událostí, jak šly dá›jinami. Dnešní menu: lomivá luštÅ½nina, vodácký prÅ½vodce pro Ofélii, srÅ½ka titánÅ½, dá›jepis hrou, soubor nervÅ½, 300 km nad Zemí, lanÅ½mít v poštÅ½, hvÅ½zdy proti hvÅ½zdám, jak selka kníÅ½ectví zachránila, sbírka pÅ½íkladÅ½, doufající.

8.4.1745 – byla provedena první operace šedého zákalu. PÅ½esná›ji Å½eno první operace šedéh zákalu, kdy z oka byla vyjmuta zkalená Å½oka. ProtoÅ½e operace, kdy se Å½oka „vydloubla“ z pouzdra a nechala se spadnout do sklivce, se prováděly uÅ½ v Babylonii dva tisíce let pÅ½ed naším letopoÅ½tem. Tedy, BabyloÅ½ané samozÅ½ejmÅ½ nevÅ½dá›li, Å½e jde o zákal Å½oky, jen si všimli, Å½e v zornici je cosi šedivého. toho zlehýnka píchnou, zapadne to dozadu do sklivce a nemocný pak pÅ½ece jen lépe vidí, i kdyÅ½ jen obrysovÅ½.

Tento zákrok se provádě›l ještÅ½ v 18. století bÅ½nÅ½ na trÅ½ištích a poutích. „OÅ½“ pÅ½mÅ½sta, bÅ½hem jednoho dne ošetÅ½ili všechny zájemce a druhý den jiÅ½ byli zase na cestÅ½. Pro jistotu. NÅ½k jejich pacienti totiž po zákroku oslepli. Tak pÅ½i o zrak napÅ½íklad Johann Sebastian Bach Å½ Georg Friedrich HÅ½. Å½oka ponechaná ve sklivci ale nÅ½kdy zpÅ½sobila druhotné potíÅ½e jako odchlípení sítnice nebo vznik zeleného zákalu.

Francouzský lékař Jacques Daviel si uvÅ½domil, Å½e neÅ½ zatlaÅ½it do sklivce, je lepší Å½oku vyjmout, a taky to udělat bez Å½oky vidí velmi rozmazanÅ½, chybí mu asi tak +20 dioptrií. Å½lovÅ½k je schopen rozeznat nevjše poÅ½et prstÅ½ r ze vzdálenosti asi jednoho metru. Ale lépe koukat pÅ½es dno od jogurtu neÅ½ nevidě›t vÅ½bec. No a dneska uÅ½ nepotÅ½ebujeme ani ty jogurtovky, protoÅ½e umíme uÅ½ pár desítek let vymě›nit Å½oku za jinou. 9.4.2011 – zeri infarkt myokardu pÅ½i šorchlování na Seychelách Zdeněk Šmíd, Å½eský spisovatel. „Dumá-li po dešti osamě›lý muÅ½ nad struÅ½kou vody mizící v kanále, je to vodák. PÅ½emýšlí, kudy by to jel. Automaticky svou loÅ½, háka i sebe dvÅ½krát zmenšuje. Ví, Å½e napÅ½ed by musel pekelnÅ½ pÅ½itahovat, aby nenarazil na vajkrásnÅ½ by se provlékl mezi zbytkem housky a obrubníkem chodníku a pak by musel ostÅ½e zatoÅ½it vlevo, aby ho to nevuculo do kanálu.“

10.4.1912 – z britského Southamptonu za ovací davÅ½ vyplul na svou první plavbu nejvÅ½tší a nepotopitelný zaoceánský parník Titanic. O pÅ½t dní pozdě›ji jeho pouÅ½ skonÅ½ila na ledové kÅ½e. – narodil se Eduard Štorch, Å½eský spisovatel, pedagog. UÅ½ jako patnáctiletý hoch se chtě›l stát uÅ½itelem. Pedagogickou kariéru zahájil na Mostecku, kde hned narazil na tvrdou realitu Å½ivota – „...vzduch zkaÅ½ený dýmem a zpustlé dá›ti, které tu jsou postrachem vychovatelů, kouÅ½tí, jakmile se naučily bÅ½hat, koÅ½alku pijí s dospě›lymi zláÅ½ou, podvádě›jí, jsou do krajnosti drzé, surové, ukradnou i hodinky uÅ½iteli, z uÅ½itele si nic nedě›lají, policajtm utekou, a rodiče dá›ti vychovávají jen bitím.“ Pozdě›ji získal místo v Praze, kde na LibeÅ½ském ostrově založil dá›tskou farmu takovou školu v pÅ½írodě. Ráno se Å½áci uÅ½ili obtíÅ½něší pÅ½edmĚ›ty jako fyziku, matematiku, kreslení a odpoledne pak bylo uÅ½ méně› náročné vyučování – dá›jepis, obÅ½anská nauka, zpě›v a tĚ›locvik. KvĚ›li financování tohoto projektu prodal Národnímu muzeu svou archeologickou sbírku, kterou 20 let budoval. 11.4.1755 – narodil se James Parkinson, britský lékař a chirurg, který popsal tÅ½mes rukou, shrbenou postavu, nejisté šouravé kroky, poruchy hybnosti a chĚ›ze a potíÅ½e pÅ½i mluvení jako projevy choroby a nazval ji „tÅ½aslavá obrna“. Dnes jí Å½ikáme Parkinsonova nemoc a zpÅ½sobuje ji pÅ½edÅ½asné odumírání mozkových buněk zodpově›dných za tvorbu dopamin.

Å½imÅ½ je výrazně› narušen pÅ½enos povelĚ› z mozku ke svalům. Lékař umí její prĚ›bĚ›h zpomalit, na toho, kdo vyléč›it, kolonka v „Bylo – nebylo“ teprve Å½eká. 12.4.1961 – odstartoval z kosmodromu Bajkonur nadporučík Jurij Alexejevič Gagarin, sově›tský kosmonaut, aby po 108 minutách dopadl na bÅ½eh Å½teky Volhy nedaleko vesnice Smelovka v Saratovské oblasti jako major. 12.4.1994 – vtrhnul na internet první spam, a to z klávesnice právníka Laurence Cantera a Marthy Siegelové, kterým najatý programátor vytvořil skript, jenÅ½ všem uÅ½ivatělm UseNetu zaslal zprávu obsahující nabídku vyplnĚ›ní pÅ½ihlášky do loterie o zelenou kartu. Odporný term pro nevyřádané emaily, reklamy, výzvy a jiné protivnosti byl pÅ½evzat ze scénky seriálu Monty PythonĚ›v létající cirkus, ve které nabízela servírka klientovi lanÅ½mít (Spiced Pork And Ham) na sto zpÅ½sobĚ›. 12.4.1861 – útokem jednoty

Konfederace na federální pevnost Fort Sumter u Charlestonu de facto vypukla válka Severu proti Jihu, nebo taky Jihu proti Severu, jak se to vezme. O 4 roky pozdě›ji, na den pÅ½esná›, generál poráčené Konfederace Robert Edward Lee podepsal kapitulaci listinu. A 2 dny po té byl vítě›zný prezident Unie Abraham Lincoln zastÅ½elen na slavnostním pÅ½ed ve Fordově› divadle hercem Johnem Wilkesem Boothem, který poráčku Jihu nerozdýchal. 12.4.1012 – usedl na kníÅ½ecí stolec kníÅ½e OldÅ½ich. PÅ½emyslovci málem vymĚ›li po meči dá›tív, neÅ½ se stihli poÅ½ádně› usadit na trĚ›nu. Bratřmi Boleslav, Jaromír a OldÅ½ich si místo bratrské lásky šli pĚ›kně› vzájemně› po krku. Nelze jim to vyčítat, kde se chudáci mĚ›li slušným zpÅ½sobĚ›m naučit: dá›deček zabil vlastního bratra, tatínek nechal vyvráždit celý konkurenční rod... Nejstarší z bratrĚ› Boleslav zvaný Ryšavý v rámci boje o trĚ›n udĚ›lal z mladšího Jaromíra eunucha a nejmladšího OldÅ½icha chtě›l pro jistotu vyhladit úplnĚ›. OldÅ½ichovi se naštĚ›stí podař vĚ›as prchnout spolu s matkou i bratrem Jaromírem do NĚ›mec. Boleslav byl ničema, surovec a násilník i dle stĚ›edově›kých mĚ›tĚ›tek. Sel vítr a pÅ½ed bouřtí pak z Ā½ech upaloval, aÅ½ se mu za patama prášilo. „Heleme se“ polský král Boleslav Chrabrý, „takový pĚ›kný trĚ›n a docela volný.“ A vytáhl jako eskamotér z rukávu jakéhosi Vladivoje, údajně› z PÅ½emyslovské pÅ½ízně›, a na volný trĚ›n ho posadil. Vladivoj byl notorický alkoholik, ale neÅ½ se stihl k upít, povedl se mu opravdu šikovný kousek. Pořádal nĚ›meckého krále JindĚ›micha II., aby mu udĚ›lil Ā½echy v léno JindĚ›michovi pÅ½ekvapením málem vypadly zuby, ale co se bude bránit, Å½e jo, a s radostí vyhově›l. A tak Ā½echy, které nĚ›meckému panovníkovi nepatřily a ani na nĚ› nemĚ›l žádný právní nárok, od této chvíle budou uÅ½ navĚ›dy považovány za majetek nĚ›mecké Ā½iše. Spory o trĚ›n nebraly konce, chvíli vládl Ryšavec, chvíli Jaromír, a polský Boleslav

Chrabrý nenápadně vzadu tahal za nitky. Nakonec na český knížecí stolec usedl sám. Tu se do hry vložil Němec. Jak to ho Polák nepořádal “dle starého práva“ (starého pátí roku), o udělení Čech v léno, ha? Pojete hoši moji, Jaromíre a Oldřichu, já vám s tím trnem pomůžu, vono to Polsko se nám zaříná jak moc rozpínat. Tak si dali po papule zase Jindřich s Boleslavem Chrabrým a Přemyslovci získali zpět své knížectví. Jenže, to knížectví vlastně zdědí? Ryšavec hnije slepý někde v polském vězení, Jindřich, ten si chudák ani neš Oldřich si sice škrtnout máže, ale dědic furt nikde. Až jednou na lovu Oldřich spatřil spanilou prادلenu. se tenkrát moc nenosila, že ona byla vdaná taky nijak nevadilo. A za dubem u studánky zplodili kníže Oldřich a žena z lidu Božena Kámesinová následníka českého trnu Břetislava. Zlí jazykové tvrdí, že Božena byla uáž táž hotná, k Oldřich potkal a že otcem přímštího panovníka je sedlák Kámesina. No, až uáž to bylo, jak bylo, kaž dopádná zachránila situaci. Chudák Jaromír dopadl neslavně. V rámci tahanic o trn ho nechal Oldřich oslepit a nakonec skončil rukou proradného Vršovce, který na něj říhal pod otvorem záchoda a napíchl ho na kopí. 13.4.1912 – na se František Běloun, český učitel matematiky a deskriptivní geometrie. Taky jste se z něj šptali? 14.4. – zemřel Ludvík Lazar Zamenhof, autor esperanta. Narodil se v polském Białystoku, který tehdy patřil Ruskému impériu, a žili v něm židé, Poláci, Němci a Bělorusové. Zamenhof za svůj rodný jazyk považoval ruštinu, kterou mluvil jeho otec, učitel němčiny, a mluvil také jidišem, který se naučil od matky. Jak vyrůstal, mluvil šstěji polsky v tomto jazyce později vychovával své děti. Hotovej Babylon :-)) A tak vymyslel to esperanto. Jako koníček dobrý, ale angličtinu asi uáž neporazí. Mára Kosmasová